

Trauksmes celšanas sistēma Rēzeknes pilsētas pašvaldībā

2019. gada 1. maijā stājas spēkā Trauksmes celšanas likums (turpmāk – Likums), kura mērķis ir Latvijā stiprināt trauksmes cēlēju aizsardzību un veicināt trauksmes celšanu sabiedrības interesēs par dažādiem pārkāpumiem, piemēram, amatpersonu bezdarbību, nolaidību, pašvaldības finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanu, pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā, būvniecības drošības apdraudējumu, cilvēktiesību apdraudējumu utt.

Nodrošinot Trauksmes celšanas likuma noteikumu izpildi un ievērošanu, Rēzeknes pilsētas domē ir izveidota iekšējā trauksmes celšanas sistēma (Rēzeknes pilsētas domes 12.09.2019. sēdes lēmums Nr.895).

Rēzeknes pilsētas domē atbildīgā persona trauksmes celšanas jautājumos - Margarita Voiciša, t.64607613, mob.t. 26588170, e-pasts: trauksme@rezekne.lv; aizvietotājs - Guntis Gailums, t. 64607648, e-pasts: trauksme@rezekne.lv.

Kas ir trauksmes celšana?

Trauksmes celšana ir iespēja veicināt likumīgu, godprātīgu, atklātu un pārredzamu organizāciju darbību publiskajā un privātajā sektorā, izmantojot tiesības brīvi paust savu viedokli. Likums palīdz novērst pārkāpumus, pirms nodarīts kaitējums sabiedrības interesēm, vienlaikus aizsargājot trauksmes cēļus no nelabvēlīgām sekām.

Kas ir trauksmes cēlētājs?

Trauksmes cēlētājs ir fiziska persona, kura sniedz informāciju par iespējamu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm, ja persona šo informāciju uzskata par patiesu un tā gūta, veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, kas saistītas ar darba pienākumu veikšanu. Rēzeknes pilsētas domes (turpmāk – Pašvaldība) izpratnē trauksmes cēlētājs ir jebkurš Pašvaldības darbinieks, brīvprātīgais darbinieks, un/vai Pašvaldības ārvaldības sniedzējs.

Kā var iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu?

Trauksmes cēlētājs ziņojumu var iesniegt:

- elektroniska dokumenta formā, nosūtot uz e-pasta adresi: trauksme@rezekne.lv;
- papīra dokumenta formā, nosūtot pa pastu vai klātienē (Atbrīvošanas aleja 93, Rēzekne, LV-4601, 215.kab.);
- mutiski uz vietas (Atbrīvošanas aleja 93, Rēzekne, LV-4601, 215.kab.), aizpildot veidlapu.

Trauksmes cēlētājam iesniedzot ziņojumu, Rēzeknes pilsētas dome aicina izmantot trauksmes cēlēja ziņojuma *veidlapu*.

Trauksmes cēlētājam, nosūtot ziņojumu elektroniski (trauksme@rezekne.lv), ir pienākums:

- 1) norādīt, ka tas ir trauksmes celšanas ziņojums, lai to nekavējoties varētu norobežot no pārējās saņemtās korespondences un nodrošināt personas datu aizsardzību;
- 2) parakstīt ar drošu elektronisko parakstu.

Trauksmes cēlētājam, nosūtot ziņojumu pa pastu, ir pienākums:

- 1) nodrošināt, ka aploksne ir slēgta;
- 2) norādīt precīzu pasta adresi;
- 3) uz aploksnas uzrakstīt “Trauksmes cēlēja ziņojums”, lai to nekavējoties varētu norobežot no pārējās saņemtās korespondences un nodrošināt personas datu aizsardzību.

Ja vēlaties trauksmes cēlēja ziņojumu iesniegt rakstītu brīvā formā, sūtot pa pastu, iesniegt, personīgi ierodoties (nodot atbildīgajai personai), pirms ziņojuma teksta ir nepieciešams pievienot skaidri redzamu norādi “Trauksmes cēlēja ziņojums”. Piemēram, var pirms ziņojuma uz atsevišķas baltas lapas uzrakstīt “Trauksmes cēlēja ziņojums”.

Iespējamais trauksmes cēlētājs pirms iespējamā trauksmes celšanas ziņojuma sagatavošanas var vērsties pēc konsultācijas:

- personīgi pie Rēzeknes pilsētas domes atbildīgās personas;

- uzdot sev interesējošos jautājumus, nosūtot tos uz e-pastu trauksme@rezekne.lv;
- trauksmes cēlēju kontaktpunktā Valsts kancelejā.

Ņemiet vērā, ka –

- **Trauksmi var celt fiziska persona, kura informē par iespējamu pārkāpumu, kas skar sabiedrības intereses, un kura sniedz sava darba ietvaros gūtu informāciju.** Citos gadījumos, piemēram, ja iespējamais pārkāpums skar tikai konkrēto iesniedzēju vai tas nav saistīts ar viņa darba pienākumiem, sniegtā informācija nav uzskatāma par trauksmes cēlēja ziņojumu Trauksmes celšanas likuma izpratnē.
- **Likumā nav paredzēts, ka trauksmes cēlēja ziņojumu var iesniegt anonīmi.** Trauksmes cēlētā ziņojumā norāda vārdu, uzvārdu, personas kodu un kontaktinformāciju. Minētie dati ir nepieciešami, lai sazinātos ar personu un vajadzības gadījumā noskaidrotu, kura persona valstij ir jāaizsargā. Saskaņā ar likumu trauksmes cēlēja ziņojumu nevar iesniegt anonīmi, jo, ja ziņojums iesniegts, neidentificējot iesniedzēju, nav iespējams nodrošināt personas aizsardzību. Tomēr arī anonīmu iesniegumu izskatīšana var veicināt iespējamo pārkāpumu novēršanu (ja iesniegumā minētā informācija ir pietiekama, lai izskatītu konkrēto gadījumu), bet, lai persona saņemtu likumā paredzētās aizsardzības garantijas, ziņojumā ir jānorāda ziņas par iesniedzēju. Šādos gadījumos anonīmais iesniedzējs būtu jāaizsargā tiktāl, cik institūcija to var identificēt, ja informācija par iespējamo pārkāpumu tomēr tiek izvērtēta.
- **Trauksmi ceļ sabiedrības interesēs,** ar to saprotot, ka iespējamais pārkāpums apdraud kādu noteiktu sabiedrības grupu, proti, trauksmes cēlētājam nav tikai personīgi ieinteresēts, bet viņš var būt arī daļa no apdraudētās sabiedrības grupas. Tas nozīmē, ka trauksme tiek celta gadījumā, ja noticis kāds sabiedriski nozīmīgs pārkāpums un tā dēļ var tikt apdraudēta vai ir apdraudēta kāda sabiedrības daļa. Sabiedrības daļa var būt, piemēram, uzņēmums, uzņēmuma darbinieki, iestāde, pilsēta, pensionāri, lauksaimnieki, bērni, iedzīvotāji, kas dzīvo noteiktā teritorijā, kā arī citas grupas. Arī pats iesniedzējs var būt daļa no skartās sabiedrības grupas.
- Rīcība, kuras galvenais motīvs ir personīga sūdzība, personīgas nesaskaņas vai kāda personīga, tostarp materiāla, labuma gūšana, nav trauksmes celšana. Proti, saskaņā ar likumu **ziņošana tikai par personīgu interešu aizskārumu nav uzskatāma par trauksmes celšanu** (likuma 3. panta otrā daļa). Līdz ar to par trauksmes celšanu nav uzskatāma informācijas sniegšana, piemēram, par personīgu strīdu ar darba devēju u. tml.
- **Apzināti nepatiesu (melīgu) ziņu sniegšana un valsts noslēpumu saturošas informācijas izpaušana nav uzskatāma par trauksmes celšanu.**

Papildus informācija par trauksmes celšanas būtību, ziņošanas mehānismiem, kompetento institūciju saraksti, ir pieejama vietnē www.trauksmescelejs.lv.